

2020-075

Archeologienota Kortrijk Gullegemsestraat 90

Programma van Maatregelen

Bert ACKE en Maarten BRACKE

15-4-2021

1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden te Kortrijk (Heule) Gullegemsestraat 90 (provincie West-Vlaanderen), waarbij de totale oppervlakte van de betrokken percelen meer dan 3000m² bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein, 10 901m² groot, heeft een onregelmatige vorm en is bebouwd met diverse losstaande gebouwen (woonhuis, stallen, opslagplaatsen) horende bij de hoeve gelegen op het adres Gullegemsestraat 90. De gebouwen situeren zich in de noordelijke helft van het terrein, ertussen is een verharding aanwezig. Rond de gebouwen zijn er weilanden, met centraal in het oosten een (drooggevallen) vijver. Langsheen de oostelijke grens is de hoeve bereikbaar via een lange oprit die verbinding maakt met de Gullegemestraat, die iets ten zuiden van het terrein is gelegen. Tussen het plangebied en deze straat bevinden zich een aantal huizen en tuinen. De oprit splitst zich verder naar het noorden in 2 wandel-/fietspaden die toegang geven tot de verkaveling die zich ten noorden van het plangebied bevindt. Het grootste deel van het terrein is gelegen op grondgebied Heule (deelgemeente van Kortrijk), het westelijke perceel bevindt zich op grondgebied Gullegem (deelgemeente van Wevelgem) en grenst aan de straat Laagweide.

De oudste betrouwbare kaart waarop het plangebied is afgebeeld, is de Ferrariskaart uit ca. 1777. Een voorloper van de huidige Gullegemsestraat is reeds aanwezig; deze weg buigt ten westen van het plangebied af naar het noordwesten en loopt rond de vallei van de Heulebeek naar de kern van Gullegem. De huidige, eerder rechtlijnige verbinding tussen Heule en Gullegem met een brug over de Heulebeek dateert pas van de 2de helft van de 19de eeuw. Op de Ferrariskaart wordt net ten noordoosten van het terrein een hoeve met 3 losstaande gebouwen en een boomgaard afgebeeld; vergelijking met jongere kaarten doet besluiten dat deze gebouwen effectief binnen de grenzen van het plangebied zijn te situeren en dat de projectie op de Ferrariskaart enige afwijking vertoont. Tussen de gebouwen en de straat zijn akkers en weilanden gelegen. De Atlas der Buurtwegen uit ca. 1840 toont effectief 3 losstaande gebouwen (2 grote volumes in het oosten en noorden, 1 kleiner volume in het westen) in de noordoosthoek van het terrein, met daarbij een restant van een rechthoekige gracht. De hoek van deze gracht bevindt zich min of meer op de plek van de huidige vijver in het oosten van het terrein. Eenzelfde configuratie is te zien op de iets latere Vandermaelenkaart. Het terrein ten zuiden van de gebouwen is in gebruik als (nat?) grasland. Op deze kaart is de grens tussen Heule en Gullegem die in het westen van het terrein van noord naar zuid loopt duidelijk aangegeven. De Poppkaart is iets jonger, want daarop wordt de huidige loop van de Gullegemsestraat weergegeven. De 2 grootste bouwvolumes worden aangeduid, het kleine westelijke gebouwtje niet meer. Ten oosten, op de plek van de huidige oprit, is een weg aanwezig die verder noordwaarts loopt, op de topografische kaarten van 1862, 1883 en 1910 is dit duidelijker te zien. Op de topografische kaart van 1883 is het oostelijke gebouw iets uitgebreid, op de kaart van 1910 komt er een 3de gebouw bij op de plek van het voormalige kleine westelijke volume. Op beide kaarten wordt de rechthoekige grachtpartij opnieuw afgebeeld. De luchtfoto van 1971 is niet geheel duidelijk, maar de huidige gebouwconfiguratie is herkenbaar. Een deel van het terrein lijkt in gebruik

als boomgaard. De weg in het oosten is nog aanwezig, de gronden ten noorden zijn nog onbebouwd en de ringweg is nog niet aangelegd. Op de foto van 1979-1990 is de boomgaard niet meer te zien, de gronden ten noorden zijn verkaveld en bebouwd en de ringweg is aanwezig, de brug ten zuidoosten van het terrein is in opbouw. Aan de invulling van het plangebied is sindsdien quasi niks meer gewijzigd. Het is onduidelijk in welke mate de huidige noordelijke en oostelijke gebouwen teruggaan op deze die reeds zijn afgebeeld op de Ferrariskaart. In ieder geval laat de rechthoekige grachtpartij, die op de meeste kaarten wordt afgebeeld en waarvan een restant bewaard is in de vijver, vermoeden dat de hoeve kan teruggaan op een laatmiddeleeuwse site met walgracht. Grootschalige verstoringen lijken sinds ca. 240 jaar niet te hebben plaatsgevonden op het plangebied.

Het plangebied is te situeren op tamelijk vlakke gronden ten noorden van de vallei van de Heulebeek en op enige afstand ten zuiden van een zuidwest-noordoost georiënteerde heuvelrug. De kronkelende, west-oost lopende Heulebeek bevindt zich ca. 250m ten zuiden van het terrein en mondt verder naar het oosten in Kuurne uit in de Leie. Op het detail van het hoogtemodel is te zien dat het maaiveld van het plangebied een ietwat geaccidenteerd verloop kent, met hoogtewaarden die schommelen tussen ca. +17,70m TAW en ca +18,30m TAW. De vijverpartij in het oosten is duidelijk lager gelegen (ca. +15,80m TAW). Op het plangebied worden (matig) natte (licht) zandleembodems zonder profiel gekarteerd, en matig droge licht zandleembodems met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. Het is niet duidelijk of de natte bodems duiden op bvb. een oud beekvalleitje, of op een voormalige gracht van een middeleeuwse walgrachtsite.

In de omgeving van het plangebied zijn meerdere van dergelijke laatmiddeleeuwse sites met walgracht gekend, maar deze zijn op heden nog niet/amper archeologisch onderzocht. Enkele recente proefsleuvenonderzoeken in de omgeving leverden summiere aanwijzingen op voor menselijke aanwezigheid aan weerszijden van de vallei van de Heulebeek in de ijzertijd en de Romeinse periode. Geen van deze sites werd na het vooronderzoek echter vlakdekkend opgegraven.

Er kan aan het plangebied een gemiddelde archeologische verwachting worden gegeven. De ligging op hogere gronden net buiten de vallei van de Heulebeek laat toe te veronderstellen dat deze locatie een bepaalde aantrekkingskracht kan gehad hebben voor menselijke aanwezigheid in het verleden. De nabijheid van stromend water kan interessant geweest zijn voor het inrichten van tijdelijke kampementen tijdens de steentijden. In situ bewaarde steentijd artefactensites zijn zeker niet vooraf uit te sluiten. Daarnaast kunnen ook sites met grondsporen uit diverse periodes verwacht worden, met een verhoogde kans op sites uit de ijzertijd/Romeinse periode en de late middeleeuwen/nieuwe tijd.

De inrichting van het terrein wordt volledig gewijzigd: alle gebouwen worden afgebroken, de weiden gesupprimeerd en de gronden worden bouwrijp gemaakt voor een verkaveling van 20 bouwloten. Er worden open en halfopen woningen voorzien, met bij elke woning een tuin, en georiënteerd op een nieuwe wegnis die in het westen zal aansluiten op de straat Laagweide. Langs deze nieuwe wegnis worden enkele parkeerplaatsen voorzien, en in het oosten sluit deze aan op een groenzone. Langs de oostelijke grens van het terrein wordt de huidige oprit tot de woning gevrijwaard, dit is een strook van 5,22m breed waarop een erfdienstbaarheid van uitweg van kracht is. De totale oppervlakte van bouwloten, wegnis en groenzone is 10 274m², dit betekent dat de zone van erfdienstbaarheid

627m² inneemt. Daar gebeuren geen werken, op de rest van het terrein zullen aanzienlijke bodemingrepen plaatsvinden: het slopen van de gebouwen en het opbreken van de verharding, het bouwrijp maken van de landbouwgronden, de bodemingrepen voor de aanleg van de wegenis en de nutsleidingen en -voorzieningen, het optrekken van woningen, de aanleg van tuinen en verhardingen, de groenzone,... Ook het werfverkeer zal invloed hebben op de ondergrond.

Het plangebied kent een gemiddelde archeologische verwachting. Op basis van enkel het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet aangetoond worden. De geplande werken zijn van die aard dat eventueel aanwezig archeologisch erfgoed bedreigd wordt. Een verder vooronderzoek kan relevante kennisvermeerdering genereren voor de algemene ontwikkelingsgeschiedenis van de eertijds landelijke omgeving tussen Heule en Gullegem, waar tot op heden nog niet veel gravend archeologisch onderzoek gebeurde. Er dient bijgevolg verder vooronderzoek te gebeuren. Dit verder vooronderzoek dient in uitgesteld traject te gebeuren, na de afbraak van de bestaande gebouwen.

Het verder vooronderzoek bestaat uit enerzijds een landschappelijk booronderzoek (eventueel gevolgd door een archeologisch booronderzoek en/of een proefputtenonderzoek gericht op steentijd), anderzijds een proefsleuvenonderzoek. Het proefsleuvenonderzoek dient niet/beprekter uitgevoerd te worden indien er bij de landschappelijke boringen een verstoring van het archeologisch niveau worden vastgesteld op (delen van) het terrein. De modaliteiten van het verder vooronderzoek worden hieronder behandeld.

2. Administratieve gegevens en afbakening

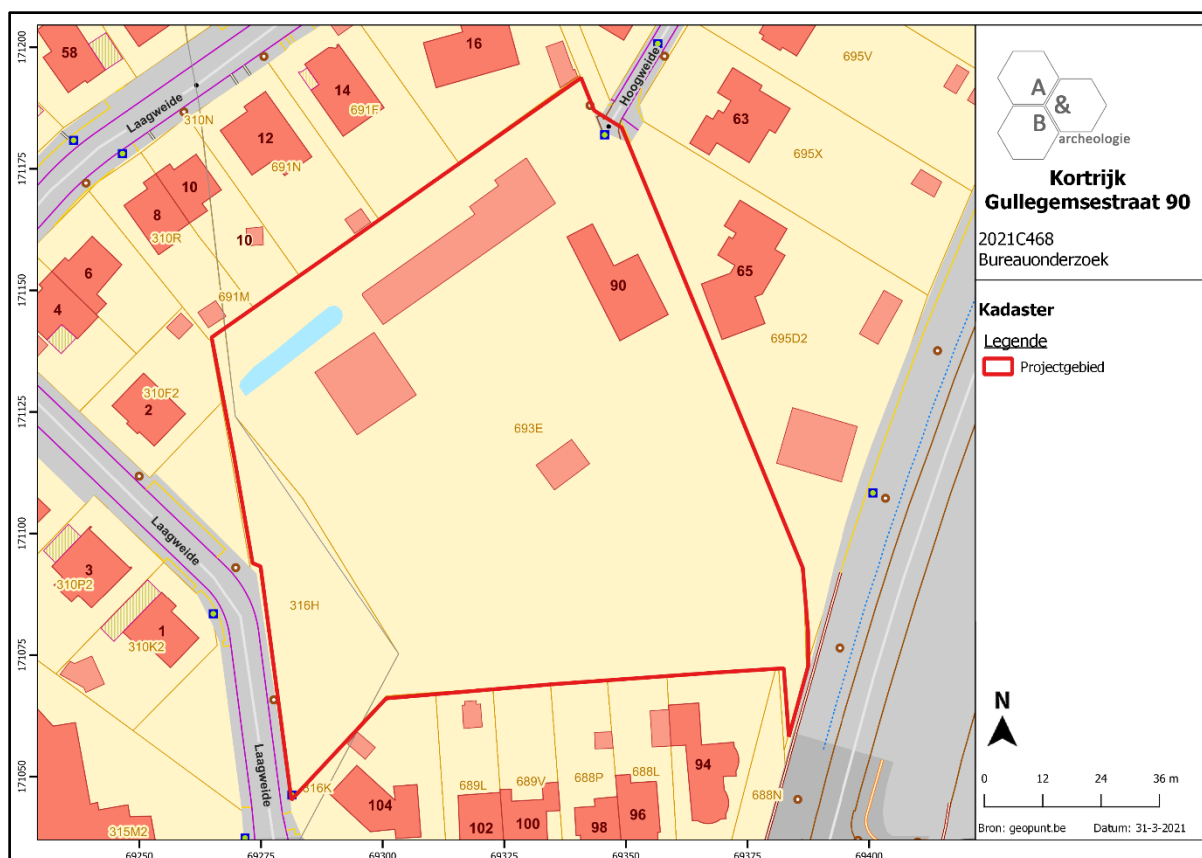
Locatiegegevens: West-Vlaanderen, Kortrijk (Heule), Gullegemsestraat 90 en Wevelgem (Gullegem), Laagweide

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 67306,07 en Y: 169924,24; X: 72837,27 en Y: 172764,59

Oppervlakte plangebied: 10 901m²

Kadastergegevens: Kortrijk, afdeling 8 Heule, Sectie A, perceel 693E en Wevelgem, afdeling 3 Gullegem, perceel 316H

Het plangebied komt niet volledig in aanmerking voor verder vooronderzoek. De totale oppervlakte van bouwloten, wegenis en groenzone is 10 274m². Dit is de onderzoekszone. De oostelijke strook van 627m² waarop een erfdiensbaarheid rust, wordt niet weerhouden voor verder vooronderzoek.

Figuur 1 Aanduiding van het plangebied op het kadasterplan (bron: geopunt.be). Een strook van ca. 5,22m breed langsheen de oostelijke grens wordt niet weerhouden voor verder vooronderzoek.

3. Vraagstelling

Het doel van de onderzoeken is het achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de verdere ontwikkeling van het projectgebied. Daarnaast kan ook de verstoringsgraad in kaart gebracht worden. Hieronder worden enkele specifieke, niet limitatieve, onderzoeksvragen weergegeven.

- Vraagstellingen voor landschappelijke boringen:
  - Wat is de bodemkundige opbouw van het plangebied?
  - Zijn één of meerdere begraven archeologische niveaus aanwezig?
  - Zijn er aanwijzingen voor een mogelijke steentijdsite?
  - Is een verder verkennend archeologisch booronderzoek nodig? Zo ja, over het volledige plangebied of delen ervan?
  - Is een verder proefsleuvenonderzoek nodig? Zo ja, over het volledige plangebied of delen ervan? Moet het vooropgestelde sleuvenplan bijgesteld worden?
  - Wat is de verstoringsgraad? Zijn er aanwijzingen dat (een gedeelte van) het terrein zodanig verstoord is, dat er geen archeologische sites meer bewaard kunnen zijn?
  - Kan de optie *in situ* behoud gehanteerd worden? Of worden de niveaus bedreigd bij de geplande werkzaamheden?

- Vraagstellingen voor verkennend archeologisch booronderzoek:
  - Wat is de bodemkundige opbouw van het plangebied? Wijkt deze plaatselijk af van de bodemopbouw zoals gekarteerd bij het landschappelijk booronderzoek?
  - Zijn er aanwijzingen voor een steentijdsite?
  - Kunnen zones met concentraties afgebakend worden?
  - Wat is het niveau waarbinnen de silexartefacten zich bevinden? Kunnen deze stratigrafisch onderscheiden worden?
  - Indien een steentijdsite aanwezig is: is een vervolgonderzoek gericht op steentijd noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen? Zijn er voldoende gegevens verzameld om een programma van maatregelen op te stellen voor een steentijdopgraving?
  - Is een verder waarderend archeologisch booronderzoek noodzakelijk? Zo ja, over het volledige plangebied of delen ervan? Wat is de omvang en ruimtelijke spreiding van de boorpunten (aantal, locatie, diepte,...)?
  - Is een verder vooronderzoek door middel van proefputten noodzakelijk? Zo ja, over het volledige plangebied of delen ervan? Wat is de omvang en ruimtelijke spreiding van de proefputten (aantal, locatie, diepte,...)?
  - Is een verder proefsleuvenonderzoek nodig? Zo ja, over het volledige plangebied of delen ervan? Moet het vooropgestelde sleuvenplan bijgesteld worden?
  - Kan de optie *in situ* behoud gehanteerd worden? Of worden de niveaus bedreigd bij de geplande werkzaamheden?

- Vraagstellingen voor waarderend archeologisch booronderzoek:
  - Wijkt de bodemopbouw plaatselijk af van de bodemopbouw zoals gekarteerd bij de eerdere booronderzoeken?
  - Is er effectief een steentijdsite aanwezig?
  - Kunnen zones met concentraties afgebakend worden?
  - Wat is het niveau waarbinnen de silexartefacten zich bevinden? Kunnen deze stratigrafisch onderscheiden worden?
  - Indien een steentijdsite aanwezig is: is een vervolgonderzoek gericht op steentijd noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen? Zijn er voldoende gegevens verzameld om een programma van maatregelen op te stellen voor een steentijdopgraving?
  - Is een verder vooronderzoek door middel van proefputten noodzakelijk? Zo ja, over het volledige plangebied of delen ervan? Wat is de omvang en ruimtelijke spreiding van de proefputten (aantal, locatie, diepte,...)?
  - Is een verder proefsleuvenonderzoek nodig? Zo ja, over het volledige plangebied of delen ervan? Moet het vooropgestelde sleuvenplan bijgesteld worden?
  - Kan de optie *in situ* behoud gehanteerd worden? Of worden de niveaus bedreigd bij de geplande werkzaamheden?

- Vraagstellingen voor proefputten:
  - Wijkt de bodemopbouw plaatselijk af van de bodemopbouw zoals gekarteerd bij de eerdere booronderzoeken?
  - Is er effectief een steentijdsite aanwezig?
  - Kunnen zones met concentraties afgebakend worden?
  - Wat is het niveau waarbinnen de silexartefacten zich bevinden? Kunnen deze stratigrafisch onderscheiden worden?
  - Kan de optie *in situ* behoud gehanteerd worden? Of worden de niveaus bedreigd bij de geplande werkzaamheden?
  - Is een vervolgonderzoek gericht op steentijd noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen? Zijn er voldoende gegevens verzameld om een programma van maatregelen op te stellen voor een steentijdopgraving?

- Vraagstellingen voor proefsleuvenonderzoek:
  - Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
  - Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
  - Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
  - Zijn er restanten bewaard van de gebouwen die op de Ferrariskaart worden afgebeeld?
  - Gaan deze gebouwen terug op een (laatmiddeleeuwse) site met walgracht? Kan er in de sleuven een walgracht herkend worden, en zo ja, wat zijn de kenmerken ervan (omvang, datering, verloop, opbouw,...)?
  - Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?

- Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
- Kan een archeologische site uitgesloten worden?
- Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?
- Is een vervolgonderzoek noodzakelijk, en zo ja, wat is de afbakening en aan welke modaliteiten (strategie, onderzoeksvragen) moet dit voldoen?

4. Plan van aanpak (onderzoeksstrategie, -methode en –technieken)

Uit het verslag van resultaten kwam naar voor dat verder vooronderzoek zonder ingreep in de bodem in de vorm van landschappelijke boringen (al dan niet gevolgd door verkennend en eventueel waarderend archeologisch booronderzoek en mogelijk een proefputtenonderzoek) en verder onderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven de meest aangewezen methodes zijn om het plangebied te onderzoeken. De afbakening van het onderzoeksgebied is te vinden op de boven- en onderstaande figuren. De voorziene onderzoeksmethoden moeten niet uitgevoerd worden indien de geplande werken alsnog niet zullen plaatsvinden.

Indien uit de landschappelijke boringen blijkt dat delen van het plangebied in dergelijke hoge mate verstoord zijn dat verdere onderzoeksstappen geen nuttige kenniswinst zullen bijbrengen of dat er geen archeologisch erfgoed meer bewaard kan zijn, dan dienen alle verdere onderzoeksstappen inclusief het proefsleuvenonderzoek niet uitgevoerd te worden op deze delen.

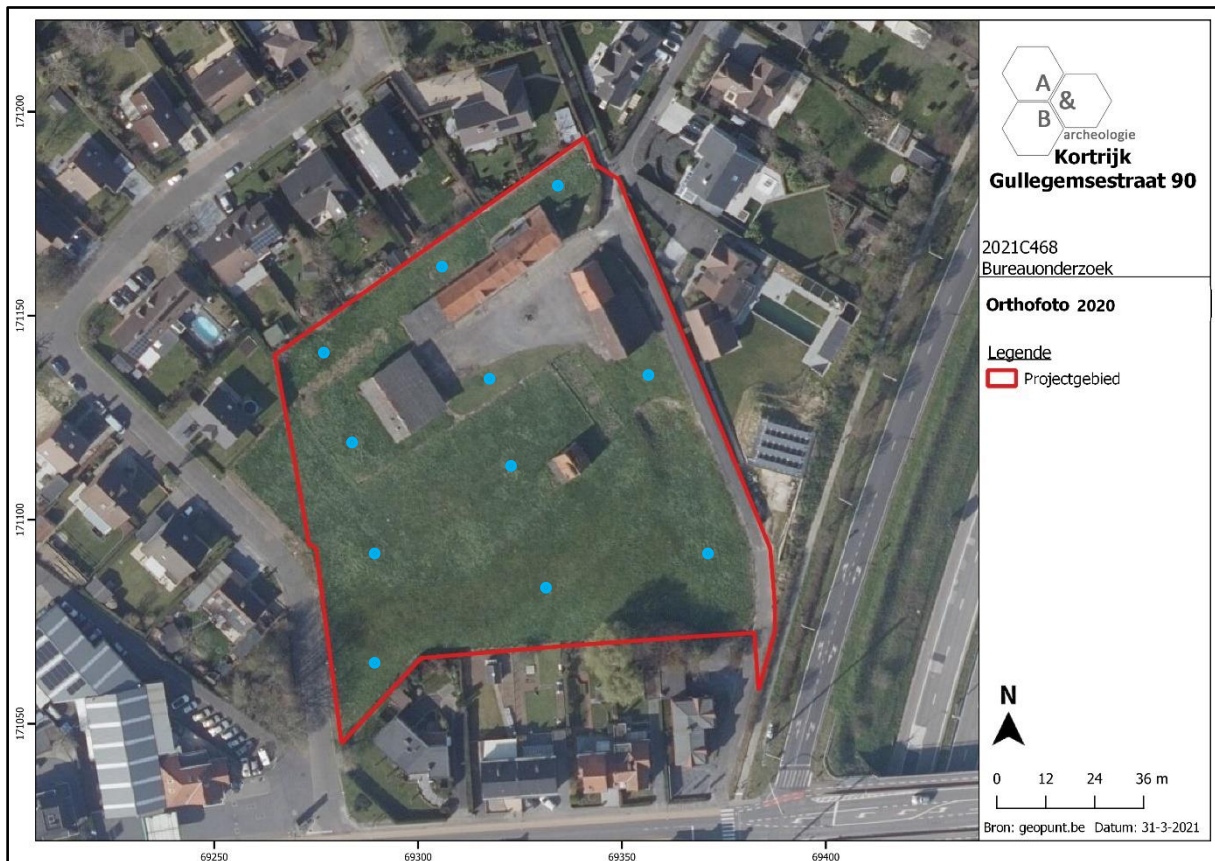
Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hieronder beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling gefundeerd kan beantwoord worden.

- Randvoorwaarden

Het proefsleuvenonderzoek kan pas van start gaan nadat de gebouwen zijn gesloopt en de verharding is opgebroken. Hierbij is het van belang dat de bodemingrepen tot een minimum beperkt blijven. Ondergrondse structuren (funderingen, kelders) worden niet uitgegraven om te vermijden dat niet-gedocumenteerd archeologisch erfgoed beschadigd wordt. De ondergrondse structuren kunnen pas verwijderd worden indien het vooronderzoek heeft aangetoond dat er geen archeologische site aanwezig is, of – indien er wel een site aanwezig is – tijdens/na een eventuele opgraving van het terrein. Het landschappelijk booronderzoek kan voor de sloop worden uitgevoerd.

- Landschappelijke boringen

Verspreid over het terrein worden 11 boringen uitgevoerd. Het staat de uitvoerder vrij of deze boringen manueel of machinaal worden geplaatst; de manier van boren primeert niet, wel het adequaat kunnen beantwoorden van de onderzoeksvragen is van belang. Indien er bodems met potentieel voor steentijdsites gedetecteerd worden (bvb. Bt-horizont en/of E-uitlogingshorizont aanwezig, of een paleobodem) of steentijd arte- of ecofacten worden aangetroffen in de boringen, moet overgegaan worden naar verkennend archeologisch booronderzoek. Indien dit potentieel er niet is (bvb. geen Bt-horizont en/of E-uitlogingshorizont aanwezig, geen paleobodem), kan overgegaan worden naar het proefsleuvenonderzoek. Indien uit deze boringen echter blijkt dat delen van het plangebied zodanig verstoord zijn dat er geen archeologische bodemarchief meer bewaard is, dan dienen alle verdere onderzoeksstappen inclusief het proefsleuvenonderzoek niet uitgevoerd te worden op deze delen.

Figuur 2 Aanduiding van de boorpunten voor het landschappelijk booronderzoek binnen het plangebied, geprojecteerd op een recente luchtfoto (bron: geopunt.be).

- Verkennend archeologisch booronderzoek

Een verkennend archeologisch booronderzoek heeft als doel archeologische sites op te sporen door middel van boringen en in het bijzonder het opsporen van steentijdsites. Bij dit onderzoek dient bovendien het opgeboorde grondmateriaal uitgezeefd te worden en te gecontroleerd op de aanwezigheid van silexartefacten en ander vondstmateriaal dat kan wijzen op de aanwezigheid van een steentijdsite (vb. verkoolde ecofacten). De gestelde voorwaarden voor een dergelijk onderzoek in de Code van de Goede Praktijk zijn hier richtinggevend. Indien hiervan wordt afgeweken, dient dit beargumenteerd te worden. Voor het opsporen van steentijdsites wordt een boorgrid van 10 bij 12m aangehouden. De boorpunten op de boorraai liggen 12m uit elkaar, terwijl de parallelle boorraai 10m uit elkaar liggen. Ook hier kunnen afwijkingen op dit boorgrid beargumenteerd worden. De keuze van het boorgrid moet gebaseerd zijn op de resultaten van de landschappelijke boringen. Indien er effectief silexartefacten en/of ander vondstmateriaal dat kan wijzen op de aanwezigheid van een steentijdsite (vb. verkoolde ecofacten) bewaard zijn, dient overgegaan worden naar waarderend archeologisch booronderzoek en/of proefputten. De methodologische keuze hiervoor hangt vast aan de resultaten van het verkennend onderzoek en de complexiteit van de stratigrafische context, de verwachte dichtheid en spreiding van de artefacten (bv. horizontaal, verticaal, ...), de diepteligging van de niveau(s) (bv. veiligheidsprincipe, grondwater, ...) en de aardkundige

eigenschappen van de ondergrond. Hierbij aansluitend primeert ook de veiligheid bij de keuze voor het verdere traject.

- Waarderend archeologisch booronderzoek

Een waarderend archeologisch booronderzoek heeft als doel een reeds opgespoorde archeologische site te waarderen en in ruimte af te bakenen (verticaal/horizontaal). Hierbij wordt het boorgrid op een beperkte locatie van het plangebied gezet, waar de boorresultaten van de verkennende boringen positief zijn gebleken. Daarnaast dienen ook de naburige negatieve boorpunten meegenomen te worden in het waarderend booronderzoek. Dit om de verticale en/of horizontale begrenzing vast te stellen van de steentijdartefactensite. De inplanting van het boorgrid wordt gebaseerd op de resultaten van het reeds uitgevoerde verkennend archeologisch booronderzoek. De methode bestaat uit een boorgrid van maximaal 5 op 6m. De afstand tussen de parallelle boorraaien bedraagt 5m en de onderlinge afstand tussen de boorpunten op een raai is 6m. De voorwaarden voor een dergelijk onderzoek worden ook hier bepaald door de Code van de Goede Praktijk. Eventuele afwijkingen worden duidelijk beargumenteerd.

- Proefputten in functie van steentijd artefactensites

Op locaties waar tijdens het verkennend en/of waarderend booronderzoek goede en in situ bewaarde concentraties silexartefacten en/of ander vondstmateriaal dat kan wijzen op de aanwezigheid van een steentijdsite (vb. verkoolde ecofacten) worden aangetroffen, worden proefputten in functie van steentijd artefactensites voorgeschreven, indien op dat moment nog niet voldoende gegevens zijn gegenereerd om een adequaat plan van maatregelen voor een steentijdopgraving op te stellen. Onder concentraties wordt verstaan: ofwel meerdere artefacten per boorpunt, ofwel meerdere artefacten verdeeld over aangrenzende boorpunten. In deze proefputten worden de verticale en horizontale spreiding van de vuursteenconcentraties geanalyseerd en geïnterpreteerd en gekoppeld aan de voorkomende stratigrafische eenheden. Ook de aard, datering en waarde van deze concentraties worden bestudeerd, evenals hun relatie met het landschap en de impact van de geplande werken. In dit laatste geval wordt bekeken of eventueel in situ behoud mogelijk is of niet.

De proefputten worden ingepland op basis van de verkennende of waarderende archeologische boringen. Op basis van de resultaten van deze boringen, worden keuzes gemaakt over de omvang, het aantal en de inplanting van de proefputten. Sowieso worden proefputten ingepland ter hoogte van de positieve boorpunten, maar ook bij de naburige negatieve boorpunten. Dit om de verticale en/of horizontale begrenzing vast te stellen van de steentijdartefactensite. De proefputten zijn vierkant, worden met de hand uitgegraven en het sediment wordt uitgezeefd (per arbitrair niveau van maximaal 10cm, of per aardkundige eenheid, eveneens in niveaus van maximaal 10cm). Voor de overige bepalingen betreffende de methodiek wordt verwezen naar hoofdstuk 8.7 uit de Code van Goede Praktijk versie 4.0.

- Proefsleuvenonderzoek

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn op het terrein, dient gebruik gemaakt te worden van de inplanting van parallelle, ononderbroken proefsleuven, met een tussenafstand van 12 à 15m van middelpunt tot middelpunt. Voor de uitgraving wordt gebruik

gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed en worden in de lengterichting van het onderzoeksgebied aangelegd. Daarnaast worden extra volg-, dwarsleuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. Deze worden vrij gekozen door de uitvoerende erkende archeoloog tijdens het veldonderzoek.

De meest oostelijke sleuf wordt minstens 10m van de oostelijke perceelsrand aangelegd, om te vermijden dat de zone van erfdiensbaarheid vergraven wordt of geblokkeerd wordt door de uitgegraven grond. Deze sleuf wordt zonodig onderbroken ter hoogte van de (drooggevalen) vijver (bvb. bij hoge waterstand).

Er wordt 10%, oftewel ca. 1090m², van de onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van sleuven en 2,5%, oftewel ca. 273m², door middel van volg-, dwarsleuven of kijkvensters, zodat in totaal zo 12,5% oftewel ca. 1363m² onderzocht wordt.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichten gebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (bv. graven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

Figuur 3 Indicatief sleuvenplan, geprojecteerd op een recente luchtfoto (bron: geopunt.be en initiatiefnemer).

5. Gewenste competenties

- Het landschappelijk booronderzoek dient uitgevoerd te worden door een aardkundige of een assistent-aardkundige.
- Het eventuele verder verkennend en waarderend archeologische booronderzoek dient te gebeuren door een veldwerkleider met ervaring in verkennend of waarderend archeologisch booronderzoek.
- Het eventuele proefputtenonderzoek (steentijd) dient te gebeuren door een veldwerkleider met aantoonbare ervaring wat betreft steentijdonderzoek.
- Het team voor het proefsleuvenonderzoek moet bestaan uit minstens 2 archeologen met minstens 40 werkdagen veldervaring met proefsleuvenonderzoek. Minstens 1 van deze archeologen dient ervaring te hebben met onderzoek van meerperiodesites. Minstens 1 van deze archeologen dient minstens 200 werkdagen ervaring te hebben met onderzoek op zandleemgronden.

6. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Niet van toepassing.